

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди
факультет історії і права

*кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права
імені професора О.І. Процевського*

*кафедра державно-правових дисциплін,
кримінального права і процесу*

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

кафедра правового регулювання економіки

Матеріали круглого столу
до Дня юриста

***«Виклики правничої
професії
в умовах воєнного
стану»***

06 жовтня 2022 року

м. Харків

Виклики правничої професії в умовах воєнного стану : тези доповідей та наукових повідомлень учасників круглого столу присвяченого до Дня юриста (6 жовтня 2022 року) / уклад.: О.О. Коваленко, Т.Г. Головань, М.Д. Ждан ; за ред. О.О. Коваленко. – Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2022. – 158 с.

У збірнику розміщено тексти наукових доповідей та повідомлень, присвячених актуальним проблемам правничої професії в умовах воєнного стану.

Видання адресоване вченим, аспірантам, докторантам, викладачам закладів юридичної освіти, працівникам суду, адвокатури, органам юстиції, співробітникам Державної служби зайнятості України, практикуючим юристам, громадським діячам, профспілковим активістам, іншим особам, що цікавляться проблемами правничої професії в умовах воєнного стану.

Матеріали круглого столу оприлюднені у електронному вигляді на сервері відкритого електронного архіву (репозитарію) Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди EKhNPUiR (електронний архів): <http://dspace.hnpu.edu.ua/> та на сайті факультету історії і права: <http://www.hnpu-laws.in.ua/> у розділі «Наука».

Інформація про оргкомітет. Координацію проведення круглого столу здійснює кафедра цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського та кафедра державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу – тел.: +38(057)700-35-16, e-mail: trudkonf.hnpu@gmail.com)

Коваленко Олена Олександрівна (в.о. завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського д-р юрид. наук, професор) +38(057)598-98-75;

Головань Тетяна Георгіївна (в.о. завідувача кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу канд. юрид. наук, доцент) +38(067)681-93-90;

Ждан Микола Дмитрович (канд. юрид. наук, доцент) +38(063)948-05-19.

Оргкомітет круглого столу не завжди поділяє думку учасників. У збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірну інформацію несуть учасники та їх наукові керівники.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів круглого столу посилання на джерела є обов'язковим.

Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного
університету імені Г. С. Сковороди
протокол №10 від 19 жовтня 2022 р.

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г.С. Сковороди, 2022

<i>Гончаренко К.Ю. СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ НОВОВВЕДЕНЬ ДО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ: СТАТТЯ 111-1 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ</i>	128
<i>Долмат Д.Р. ПРОБЛЕМИ РОЗСЛІДУВАННЯ ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ</i>	132
<i>Глющенко А.С. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДМЕЖУВАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ</i>	135
<i>Нічипоренко Д.О. ІДЕЯ СРОДНОСТІ ПРАЦІ Г.С. СКОВОРОДИ ЯК ВАЖЛИВА ЗМІСТОВНА СКЛАДОВА ВИЗНАЧЕННЯ ПРИРОДИ СУЧАСНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ - ЗАХОДУ ЩОДО СПРИЯННЯ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ</i>	137
<i>Шейко К.В. СУДОВА ПРАКТИКА: ВИПРОБУВАННЯ ВІЙНОЮ</i>	139
<i>Баранник С.О. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ</i>	142
<i>Герасєва П.А. МАТЕРІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ВЛАСНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА</i>	145
<i>Герасєва П.А. ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ВИПРОБУВАННЯ ПРИ ПРИЙНЯТІ НА РОБОТУ ПІД ЧАС ДОВОЄННОГО І ВОЄННОГО ЧАСУ</i>	147
<i>Єгіян А.Д. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	149
<i>Максименко А.В. ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ НАСИЛЬНИЦЬКИХ ЗЛОЧИНІВ КРАЇНИ-АГРЕСОРА</i>	151
<i>Соломонова К.О. САМОСУД ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА В УКРАЇНІ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ</i>	154

Одеса : Фенікс, 2019. 36 с. **6.** Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 18.04.2010 року (в редакції від 10.09.2022) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>. **7.** Юрій Белоусов, «департамент війни» Офісу Генпрокурора: «Між нами і журналістами-розслідувачами виникла конкуренція. Це добре, але є ризики»: інтерв'ю URL: <https://ecpl.com.ua/news/21261/>

УДК 349.2

ORCID 0000-0001-6042-2967

Лющенко Анастасія Сергіївна,
студентка 45 групи ОП «Право» спеціальності 081 Право
факультету історії і права
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
e-mail: nastailusenko073@gmail.com
Науковий керівник: *Коваленко Олена Олександрівна*,
в.о. завідувача кафедри цивільно-правових дисциплін і
трудового права імені професора О.І. Процевського
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди,
доктор юридичних наук, професор

ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДМЕЖУВАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ

Матеріальна відповідальність працівників за трудовим правом близька до цивільно-правової відповідальності. Але треба усвідомлювати, що матеріальна відповідальність працівників, що регулюється законодавством про працю, разом з тим істотно відрізняється від відповідальності за шкоду за нормами цивільного законодавства.

Специфіка матеріальної відповідальності, яка відрізняє її від усіх інших видів юридичної відповідальності полягає в тому, що вона має свій суб'єкт, свою підставу, умови настання і межі відповідальності, порядок відшкодування шкоди, свої цілі.

Аналізуючи цивільно-правову та матеріальну відповідальність, треба відмітити, що, вони не рівні за призначенням та змістом.

Як відомо, матеріальна відповідальність працівників регулюється спеціальними нормативно-правовими актами та Кодексом законів про працю України. Вони передбачають інші розміри та порядок відшкодування шкоди, ніж це передбачено нормами цивільного права. Це означає, що неприпустимо застосовувати норми цивільного права у випадках заподіяння підприємству, установі, організації матеріальної шкоди працівниками. Тільки працівник, який перебуває у трудових відносинах з підприємством, організацією, установою, може бути суб'єктом матеріальної відповідальності, і тільки він зобов'язаний відшкодувати заподіяну шкоду.

Тобто до матеріальної відповідальності на основі норм трудового права можуть притягуватися тільки працівники, що перебувають у трудових відносинах

з підприємством, організацією, установою, яким спричинена шкода винним діями цього працівника. Ця відповідальність завжди носить особистий характер та працівник, що спричинив шкоду, відповідає за неї самостійно. Щодо цивільно-правової відповідальності, то її суб'єктами можуть бути особи, що і не перебувають у трудових відносинах (наприклад, відповідальність батьків за шкоду, що заподіяна їх дітьми).

При матеріальній відповідальності стягненню підлягає лише пряма дійсна шкода. У цивільному праві діє принцип повного відшкодування шкоди, враховуючи неотриманні прибутки, у деяких випадках може наставати відповідальність і при відсутності шкоди (наприклад, відповідальність за недопостачання товарів у вигляді сплати неустойки за невиконання договірних обов'язків). За трудовим же правом неможливе покладання відповідальності за шкоду, що може бути віднесена до виробничо-господарського ризику, а також за шкоду, спричинену у стані крайньої необхідності [1. ст.130]. У цивільному праві існують випадки притягнення до майнової відповідальності за відсутністю протиправності.

Відповідальність за трудовим правом настає лише за наявності вини працівника [1, ст.130]. Нерідко від її форми залежить розмір шкоди, що підлягає стягненню. В цивільному праві має місце як винна, так і безвинна відповідальність (такою може бути, наприклад, відповідальність при спричиненні шкоди джерелом підвищеної небезпеки).

Трудове право передбачає скорочений термін для звернення роботодавця до суду з позовом до працівника про відшкодування шкоди. Так, для звернення роботодавця до суду встановлений термін в один рік від дня виявлення шкоди, заподіяної працівником. Термін позовної давності за цивільним правом дорівнює трьом рокам.

Вказані відмінності є наслідком того, що матеріальна відповідальність працівників за трудовим правом є самостійним видом юридичної відповідальності, яка встановлена нормами трудового права, за невиконання трудових обов'язків, тобто за порушення трудової дисципліни, що виявляється в заподіянні шкоди підприємству, організації, установі. Правове регулювання відносин по відшкодуванню шкоди не може здійснюватися окремо від встановлених нормами трудового права трудових обов'язків працівників, від правового регулювання трудової дисципліни.

Таким чином, очевидно, що ці відносини не можуть регулюватися нормами цивільного права і підпадають під предмет трудового права.

Список використаних джерел

1. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10.12.1971 р. № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.